

Stekseizoen staat weer voor de deur!

Voor veel kwekers breekt de tijd voor het maken van zomerstek weer aan. DLV Adviesgroep heeft daarom een aantal aandachtspunten op een rijtje gezet.

Gezonde en uniform ongewortelde stekken staan aan de basis van een goed resultaat bij de vermeerdering. Het lijkt wellicht een open deur, maar toch wordt in de praktijk nog wel eens gebruikgemaakt van stek dat (te veel) is aangetast door een ziekte of plaag, niet uniform is of te zacht of juist te hard is.

Het is belangrijk stek te knippen van gezonde, goed groeiende planten. Wanneer het stek wordt geknipt van leverbare planten, is dit over het algemeen geen probleem. Moerhoeken staan echter dikwijls achter op de tuin en krijgen daarom niet altijd de aandacht die ze verdienen. Het is van belang dat de moerplanten goed zijn gegroeid, een goede kleur hebben en vrij zijn van ziekten en plagen. Slechte groeiomstandigheden van de moerplanten kunnen het stekresultaat immers zeer nadelig beïnvloeden. Zo zal stek van bijvoorbeeld *Pieris* met zoutschade slecht bewortelen. Moerplanten die ouder zijn dan circa tien jaar geven vaak minder groei. Tijdige vervanging is zeker een aandachtspunt.

Het knippen van het stek is secuur werk. Niet alleen de uniformiteit in grootte/lengte is van belang, ook moet met name de hardheid van het stek gelijkmatig zijn. Een natuurlijke habitus van het stek heeft daarbij de voorkeur. Houd er rekening mee voor welke doorteelt het stek gebruikt wordt. Voor vollegrondsteelt kan een grotere stek worden gemaakt dan voor de teelt van visueel aantrekkelijke producten in pot.

Beschadiging van het stek door bijvoorbeeld hagel of zware neerslag is zeer nadelig. Verpak het stek na het knippen luchtig in bij voorkeur dozen of kratten. Hoewel uitzonderingen de regel bevestigen, is een snelle verwerking een goed uitgangspunt.

Veel gewassen bewortelen goed zonder gebruik van groeistoffen, mits het stek op het juiste moment wordt gemaakt. Bij andere gewassen kunnen groeistoffen de

beworteling stimuleren. Het welbekende 'stekboekje' geeft per gewas de groeistofdoserings aan. Houd echter rekening met de hardheid van het stek. De laatste jaren wordt over het algemeen wat zachter stek gemaakt. Is het stek zacht, gebruik dan een lagere concentratie groeistof dan staat aangegeven in het boekje of gebruik helemaal geen groeistof. Te veel groeistof aan zacht stek geeft problemen door verbranding en door puntrot.

Voorkom verbranding

Vrijwel al het stek wordt tegenwoordig in trays gestekt. Alleen de moeilijkere gewassen zoals Japanse *Acer* en *Magnolia* worden nog hier en daar in kisten vermeerderd. Het grote voordeel van trays is dat de stekken direct een mooi kluitje vormen. Bij het verplanten wordt de wortel niet beschadigd en is er daarom minder groeiremming. Het enige nadeel is dat stek in trays sneller kan uitdrogen.

Maak voor vermeerdering gebruik van nieuwe of schone, ontsmette trays. De trays kunnen na grondig reinigen van de grondresten worden ontsmet met middelen op basis van quaternaire/ammoniumverbindingen (onder andere Menno Ter Forte) of waterstofperoxide (Jet 5). Zie voor de dosering de gebruiksaanwijzing. Middelen op basis van waterstofperoxide hoeven na het ontsmetten niet te worden nagespoeld. Spoel trays die zijn ontsmet met een quaternaire/ammoniumverbinding wel na. Het is ook mogelijk de stekplaten te laten bestralen waardoor ziektekiemen en onkruidzaden worden gedood.

Een te hoge temperatuur leidt tot verbranding van stek. Voor een optimaal resultaat geldt een temperatuur onder het plastic van 20 tot 25°C. Een temperatuur van 30 tot 35°C geldt als maximum. In de zomermaanden kan deze temperatuur al snel worden overschreden. Een ongewenste temperatuurverhoging kan een



Foto's: DLV Adviesgroep

Stek komt meestal aan de wortel onder dunne folie dat plat op kisten ligt. Zeker 's zomers kan de temperatuur (te) hoog oplopen. Scherm en lucht daarom tijdig.

Het verzamelde stekmateriaal dient bij voorkeur luchtig verpakt te worden, zodat de kwaliteit zo min mogelijk achteruit gaat.



kweker voorkomen door het plastic ietwat nat te sproeien.

Het is belangrijk in de vermeerderingskas geen risico te nemen met het klimaat. Maak in de zomer eventueel gebruik van melkweit folie. Scherm tijdig en zorg voor voldoende luchting. Een eenvoudige klimaatcomputer kan veel nalopen en fouten voorkomen. Indien er een computer aanwezig is, stel dan ook een alarm voor de maximumtemperatuur in. Wees voorzichtig met het zetten van een kier in het schermdoek. Hierdoor kunnen stroken met zon ontstaan waardoor toch verbranding ontstaat.

Bedrijfshygiëne

Lucht het stek wekelijks en let daarbij op een aantal punten zoals de callus- en wortelvorming, de vochtigheid van het

stekmedium en ziekten en plagen. De belangrijkste schimmels die voor problemen zorgen, zijn *Botrytis* en *Rhizoctonia*. Vooral als stek is beschadigd, is dit extra gevoelig voor een aantasting. *Botrytis*, ofwel grauwe schimmel, is te herkennen aan het bruinrijze schimmelpluis. Bij een aantasting van *Rhizoctonia* (dradenschimmel) is lichtgrijs 'draderig' schimmelpluis waar te nemen. Het is belangrijk preventief of reeds bij een lichte aantasting een bestrijding uit te voeren.

Varenrouwmuggen (*Sciara*) kunnen in de vermeerdering vrijwel jaarrond een lastige plaag vormen. Varenrouwmuggen zijn 2 tot 5 mm kleine, zwartgrijze mugjes met lange antennen. De volwassen muggen leven slechts enkele dagen. De vrouwtjes leggen circa 100 tot 200 eitjes bij voorkeur op vochtige en schaduwrijke plaatsen, zoals bij stek. Uit de

eitjes komen de larven, vooral deze veroorzaken schade. Larven zijn doorzichtig/wit, 5 tot 8 mm groot en hebben een zwarte kop. Ze vreten aan jonge wortels en callus, waardoor problemen ontstaan bij de beworteling van stek.

Een goede bedrijfshygiëne kan problemen beperken. Voorkom natte plekken in de kas en verwijder dood plantmateriaal. Hang voor het waarnemen van varenrouwmug gele vangplaten op in de kas. De larven van deze mug zijn goed biologisch te bestrijden met aaltjes of roofmijten. Preventief kan de roofmijt *Hypoaspis* worden uitgezet. Bij een beginnende aantasting is het mogelijk aaltjes te gebruiken. Zie voor meer informatie het Gewasbeschermingsboekje van DLV Adviesgroep.

Te weinig aandacht

Ook wanneer het stek eenmaal aan de wortel is en het plastic is verwijderd, verdient het nog de nodige aandacht. Zeker stek dat enige tijd moet staan voordat het wordt opgepot, gaat vaak in kwaliteit achteruit als vochtvoorziening, bemesting, snoei en overwintering te weinig aandacht krijgen.

Zodra het stek aan de wortel is, is het raadzaam enkele malen te bemesten met een fosfaatrijke oplosmeststof. Fosfaat stimuleert namelijk de beworteling. Geef circa 3 g/m² en herhaal dit na ongeveer een week. Door de geringe buffer van het stekmedium is ook daarna een regelmatige bemesting van groot belang.

Stekken in erg kleine pluggen of paperpots zijn extra gevoelig voor verdroging. Het is daarom raadzaam om regelmatig water te geven. Het stek moet echter ook niet te nat staan. Een goede ontwatering van het bed komt bij beworteld stek zeer nauwkeurig, omdat anders snel problemen met wortelrot ontstaan.

Voor een goede aanslag en hergroei is het noodzakelijk dat beworteld stek voldoende is afgehard. Hierdoor wordt het stek veel minder gevoelig voor slechte weersomstandigheden na het oppotten of uitplanten. De afharding van stek kan in een schermhal gebeuren. ●

Wilco Dorresteyn Ing. W.J.T. Dorresteyn is adviseur bij DLV Adviesgroep in Boskoop, telefoon (0172) 21 28 27.